

JOHDANTO - Muistikuvia Orvo Raippamaasta

Tutustuin Orvoon Suomen Parapsykologisessa Tutkimusseurassa joskus 1960-luvun puolivälin tienoilla. Seuraan olin liittynyt saadakseni lisävalaistusta järkeni ylittävälle omille kokemuksilleni. Orvo oli liittynyt seuraan jo vuonna 1949 toimien sen sihteerinä kuolemaansa asti. Parapsykologia tarjosi hänen näkemyksensä ilmaisulle uskontojen ja materialismin välisen rajapinnan jossa järjen sallitaan toimivan yhteistyössä sen itsensä ylittävän intuitiivisen oivalluksen kanssa. Paljolti Orvon ansiosta saivat Seurassa sijansa vastakkaisetkin näkemykset minkään kuppikunnan saavuttamatta siellä ylivaltaa, jonka vuoksi en kokenut siellä ideologista ahtaanpaikankammosa. Seuran luotsaaminen yksittäisten ideologioiden satamista kohti väljempiä vesiä sekä sihteerille kuuluvat tehtävät olivat oma taakkansa, jonka vuoksi on ymmärrettävää, että sihteeriyttään Orvo nimitti kerran karmakseen, ja seuran johtokunnan jäsenistä hän huokasi kerran "mitä mie teen niille vanhoille lohikäärmeille".

Alkuun en kiinnittänyt häneen huomiota suurempiäänisten vetäessä huomioni puoleensa, mutta vähitellen jokin hänessä alkoi kiinnostaa minua yhä enemmän. Ensimmäistä kertaa muistan vakavissani miettineeni mikä hän on miehiään kun luin hänen monisteensa "Totuuden pelko ja psyykkiset kyvyt". En voinut hyväksyä sitä varmuutta, jolla hän kirjoitti, niinpä kyselin itseltäni ja muiltakin, onko tuo mies itsekeskeinen hullu vai todella viisas mies.

Hän kutsui minut jossain vaiheessa kylään. En muista mitään muuta siitä ensimmäisestä kerrasta kuin että sieltä lähdettyäni täydessä ruuhkabussissa seisoesani ajattelin "en kyllä tajunnut mitä se mies puhui, mutta jotain äärimmäisen hienoa se oli!".

Siitä alkoi toistakymmentä vuotta kestänyt tuttavuus. Hänen vaimonsa Hannele oli huomiotaherättävän rehevä, ilmapiiirin kokonaan täyttävä tyyppi. Orvo luonnehti häntä jotta "tuo Hannele on kyllä itsekeskeisyyden huipentuma, mutta ei tippaakaan itsekäs, ja sen takia mie hänet

nain". Minulle Orvo huokasi vaimostaan kerran, jotta "mie en aina jaksais olla sille playboyna". Kaikki nämä hän sanoi samalla ymmärtävällä lempydellä millä tavoin kerran heidän väittelyssään kuulin vuorostaan Hannelen luonnehtivan häntä lempinimellä "Sika!".

Vietin Orvon ja Hannelen kodissa aina tuntikausia kerrallaan, lähtien pois vasta pikkutuntien aikaan. Minä väsähdin aina ensiksi, nuo kaksi vanhaa ihmistä eivät koskaan. Orvo totesi kerran öisestä valvomisestaan "Silloin mie vasta oikein puhkeen kukkaan kun materialistit nukkuu!"

Hannelella oli toinen syy valvomiseensa. Kysyin kerran joskus kello kahden aikoihin Hannelelta kuinka hän jaksaa aina valvoa näin myöhään vaikka hänen oli noustava jo kello viideltä kassanhoitajan työhönsä. Silloin hän tokaisi intensiivisen kovaääniseen ja tunteikkaaseen tyyliinsä: "Kuinka mie vois in mennä noin ihastuttavan miehen viereltä nukku maan!" Tuo lause kertoi paljon heidän 39 vuotta kestäneestä suhteestaan, joka päättyi vasta Orvon kuolemaan 69-vuotiaana 20. syyskuuta 1976, vain neljä vuorokautta sen jälkeen kun oma poikani Markus, toiselta etunimeltään ymmärrettävästä syystä Orvo, oli syntynyt.

*

Viipurin 1918 valloituksen aikana Orvon äiti tuli äkisti aamuyöstä ajamaan ulos talon perunakellarissa pommituksia paossa olevat ihmiset heidän vastalauseistaan huolimatta. Kaikkien poistuttua sieltä tuli siihen täysosuma hajottaen kellarin tyystin. Tällaisia ennaltatietämissä äidillä oli vuosien mittaan lukuisia, mutta aina eivät kaikki ennustukset sattuneet kohdalleen. Kerran äiti varoitti häntä menemästä raitiovaunuun, jotta hänelle ei kävisi huonosti. Hän ei totellut, ei ruvennut kohtaloaan kiertämään, kuten hän sanoi, vaan kulki sinä päivänä raitiovaunussa, peläten kuitenkin tietysti silti, mutta koko päivänä ei mitään tapahtunut. "Nyt sie eukko ennustit miulle viimeisen kerran", oli hän itsekseen tuumannut.

Orvolla itselläänkin oli tavanomaisen aistiherkkyuden ylittäviä ominaisuuksia. Hän näki viisivuotiaana unta, jossa hän kulki suuren navetan keskikäytävää, ja karjan kytkyinten kalina kuului navetassa, sekä ääni joka sanoi "kytkyimet, kytkyimet!". Käytävän toisesta päästä hän näki noin 15-

vuotiaan pojan lähestyvän häntä kainalosauvoin, toinen jalka polven alapuolelta poikki. Kun poika tuli lähemmäs, hän järkyttyi havaitessaan pojan olevan hän itse.

Hänen ollessaan 13-vuotias hänen äitinsä kertoi hänelle hänen tulevan menettämään toisen jalkansa. Kaksi vuotta myöhemmin hänen ollessaan lähdössä matkalle hänen äitinsä pyysi häntä jäämään kotiin, koska muutoin jalanmeno seuraisi. Hän empi ovensuussa, sitten sanoi ettei hän ala kohtaloaan kiertämään, ja jos hän jää kotiin niin tiedä vaikka katto romahtaisi ja teillekin kävisi huonosti.

Niin Orvo lähti. Junan ollessa pysähtymäisillään asemalle hän näki että toinen juna, jolla hänen piti jatkaa, oli juuri lähdössä. Hän päätti että hän mieluummin astuu tästä junasta pois sen vielä hiljaa vierissä ennen pysähtymistään, kuin että hän odottaa sen pysähtymistä ja koettaa sitten juosta toisen junan vauhdissa kiinni. Yöllä oli ollut pakasta ja hänellä oli uudet liukaspohjaiset nahkakengät, ja niin hän varovaisuudestaan huolimatta lipesi junan portailla, putosi maahan, ja junan pyörä katkaisi hänen vasemman jalkansa polven alapuolelta.

Hän pyysi tuttua konduktööriä viemään viestin tapahtuneesta hänen kotiinsa. Kun konduktööri sitten iltamyöhällä saapui Orvon kotiin, hän

---

Kysyin kerran joskus kello kahden aikoihin Hannelelta kuinka hän jaksaa aina valvoa näin myöhään vaikka hänen oli noustava jo kello viideltä kassanhoitajan työhönsä. Silloin hän tokaisi intensiivisen kovaääniseen ja tunteikkaaseen tyyliinsä: "kuinka mie voisinn mennä noin ihastuttavan miehen viereltä nukkumaan!" Tuo lause kertoi paljon heidän 39 vuotta kestäneestä suhteestaan, joka päättyi vasta Orvon kuolemaan 69-vuotiaana 20. syyskuuta 1976, vain neljä vuorokautta sen jälkeen kun oma poikani Markus, toiselta etunimeltään ymmärrettävästä syystä Orvo, oli syntynyt.

---

hämmästyivät nähdessään valojen palavan, oven olevan auki ja koko perheen odottavan häntä, koska äiti oli sanonut muille lapsilleen sanansaattajan tulevan iltamyöhällä kertomaan tapahtuneesta.

Sain tähän tarinaan vahvistuksen yllättävältä taholta Orvon kuoleman jälkeen. Orvon hautajaisten kahvitilaisuudessa kuulin viereisessä pöydässä vanhan miehen kertovan matkastaan Orvon perheen luo kertomaan Orvon jalan kohtalosta. Siinä oli Orvon kertoma rautatievirkailija!

Samassa tilaisuudessa kuulin Hannelen tavanomaiseen kovaääniseen tapaansa kailottavan toisesta pöydästä kirkkoherra Voitto Viron siunauspuheesta, jotta "Voitto Viro sanoi Orvosta että 'maasta olet sinä tullut', mutta ei Orvo tullut maasta! Orvo tuli taivaasta!" - Orvo olikin aikoinaan kertonut minulle, että hänellä oli lapsena se tunne, että hän syntymässään oli tullut jostain ylempää alaspäin, ja että hän vasta muutaman vuoden ikäisenä kokemuksensa karttuessa alkoi tajuta "millaisissa helvetissä nuo muut ihmiset elävät".

*

Orvon ensimmäinen minän (Orvon kielellä minäisyyden) katoaminen sattui hänen istuskellessaan joskus murrosikäisenä liikkuvan junan portailla maiseman vilistessä ohitse. Sitten hän katosi. Kyselin häneltä innokkaasti mitä siinä oikein tapahtui. "Kui mie voisin sen tietää kun mie olin poissa" sanoi hän ja jatkoi että silti hän tiesi että elämän tärkein asia siinä oli, vaikka hän ei voinut siitä mitään käsittää. "Vilkuttaa nollaa" sanoi hän siitä kokemuksesta niin kuin yleensä kokemuksista, joiden käsittämiseen ei mikään riitä. Tai sitten hän sanoi "Sen tietää vain korkein jumala korkeimmassa taivaassa". Taidepaussin jälkeen hän lisäsi: "Ehkei hänkään".

Nuorena miehenä hän tapasi kertoa kokemuksistaan muille, myös parhaalle kaverilleen mutta kaveria jutut lähinnä pelottivat. Hän harjoitteli niihin aikoihin ruumiista irtautumista, ja kerran hän tunsu joutuvansa kaksi kilometriä maan sisään, eikä päässytäkään sieltä pois. Kauhu valtasi hänet, ja siinä tilassa hän kuuli äänen, joka sanoi hänelle "älä yritä opettaa veljillesi näitä asioita, sillä he ovat tietämättömydessään kyllin viisaita".

Silloin hän tajusi tehneensä väärin parasta ystävänsä vastaan, kaikilla kun on oma tiensä jonka tyrkyttämisestä toiselle ei ole mitään hyötyä.

Tämän opetuksen viisaus heijastui hyvin myös hänen erään kirjeensä katkelmassa minulle, tuolloin, vuonna 1970 vasta 25-vuotiaalle pojanjolle, totuuden etsintäni peruspulmasta:

"Puhun usein esim. julkisessa esiintymisessäni *asian vierestä* jonka toiset kyllä ymmärtävät mutta toiset eivät. Kaikki asiat eivät ole kaikkia varten. Meillä on oikeus ainoastaan ärsyttää lähimmäisiämme itse oivaltamaan, mutta ei ole oikeutta antaa koko totuutta. Se jokin, jota en ole selkeästi puhunut, ei ole minun asiani puhua. Paitsi jos itse keksit kirjaimellisen kysymysmuodon. -- Sinä pyrit eräällä tavalla kiertämään *pääpulmaa* jonka jo sisimmässäsi tiedät ja siksi sinä etsit todistusta toisilta, koska etsit heikkoa kohtaa josta voisit pujahtaa kaikkinne *tavaroinesi* sisään sinne jonnekin. Sinne ei voi mitään salakuljettaa, sen sinä tiedät. Minun tehtäväni on yrittää tukea sinua niin varovaisesti kuin mahdollista koska toivon sinun löytävän sen mitä kaipaat - löytävän sen mahdollisimman pienellä hinnalla."

Kiertelyni tuon pääpulman ympärillä olin kyllä aavistanut, mutta en sitä vielä halunnut uskoa, siksi jatkoin turhaa etsimistä kuten miljardit muutkin hakiessaan sellaisia oikoteitä sinne jonnekin, jumalaksi, totuudeksi, onneksi, rakkaudeksi, milloin miksikin nimitettyyn tilaan, jonne voisi viedä mukanaan lelunsa, uskon-suuntansa, mieliteoriaansa ja elämänkatsomuksensa, löytää jotain uutta kuitenkin luopumatta vanhasta.

30-vuotiaana Orvolle tapahtui se, josta hän sanoi: "siihen päättyi henkien lapsuuteni". Hän istuskeli

---

Sinä pyrit eräällä tavalla kiertämään *pääpulmaa* jonka jo sisimmässäsi tiedät ja siksi sinä etsit todistusta toisilta, koska etsit heikkoa kohtaa josta voisit pujahtaa kaikkinne *tavaroinesi* sisään sinne jonnekin. Sinne ei voi mitään salakuljettaa, sen sinä tiedät.

---

kotonaan tupakkaa polttelemassa mietiskellen elämäntilannettaan, jossa kaikki oli alkanut tuntua saman vanhan kertaukselta, ja hänen elämänsä heikentyneeltä. Sitten välähti. Näyn todellisesta kestoajasta hän ei tiennyt muuta kuin että sen loppuessa tupakka paloi edelleen hänen sormiensa välissä.

Tuon näyn ensimmäinen osa on jäänyt minulle erityisesti mieleen selkeän universaalina kuvana elämään suhtautumisesta. Hän oli tullut virran rannalle tarkoituksenaan päästä yli virran. Niin oli suurella ihmisjoukollakin, mutta ongelma oli siinä, että lautturi halusi maksun virran ylittämisestä. "Mie tiesin mitä ne kaikki ihmiset ajattelivat" kertoi hän yhtenä esimerkkinä siitä kuinka paljon asiaa tuohon lyhyeen näkyyn mahtui. Olennaista oli kuitenkin se, että hän äkisti oivalsi kuinka virran ylitse päästään. Hän vain astui virtaan ja keppi ilmestyi hänen käteensä jolla hän heilautti itsensä yli virran. Rannalle jääneet ihmiset katsoivat häntä hölmistyneinä. "Kun alkaa käydä kauppaa elämänsä kanssa, jää aina rannalle. On vain astuttava virtaan", hän sanoi.

Tuo näky avasi hänelle uuden elämisen tason.

*

Helsinkiin muutettuaan hän oli kerran rahapulassa eikä tiennyt mistä saisi rahaa seuraavan vuokran maksuun. Hän hyräili laulua "Honkien keskellä mökkini seisoo". Laulaessaan hän näki väläyksen lähistöllä olevan talon porraskäytävästä, jonka ylimmässä kerroksessa hän oli kasvoillaan hölmistynyt ilme pitelemässä yhtä maalaamistaan tauluista (muutamia näytteitä niistä löytyy <http://siivola.org/orvo/paintings/>) oviaukossa seisovan tuntemattoman ihmisen edessä. Hän nappasi näyssä näkemänsä taulun ja kiirehti näkemäänsä paikkaan, ja soitti ovikelloa. Näyssä ollut ihminen avasi oven, ja silloin hän tajusi myös näkynsä hölmön ilmeen, sillä näystä huolimatta tilanne oli niin outo, ettei hän tiennyt lainkaan mitä tehdä seuraavaksi. Niinpä hän vain seiso i taulunsa kanssa, jota tuo toinen katsoi sanaakaan sanomatta, sitten ojensi hänelle rahaa, otti taulun ja sulki oven.

Myöhemmin, hänen jo asuessaan Helsingin Roihuvuorella hän harjoitteli taas ruumiista irtautumista. Hän pääsi ensin tasolle, jossa hän pystyi liikkumaan vain huoneen seinien sisäpuolella. Hän ihmetteli minulle jotta on se kumma kun siinä tilassa sellaiset asiat kuin fyysiset seinät voivat olla rajoite. Hän pääsi siitä kuitenkin seuraavaan irtautumisen asteeseen, jossa hän pystyi liikkumaan seinien lävitse. Hän meni naapurissa sijaitsevaan kauppaan, jossa hän näki vain yhden asiakkaan. Hän kiiruhti takaisin ruumiiseensa, ja meni fyysisesti kyseiseen kauppaan jossa oli vain kauppias joka kertoi että Orvon kuvaama asiakas oli sieltä juuri lähtenyt. Oliko kauppa ollut todellinen kauppa, siinä kävi Orvon tasapaino järjen ja intuition välillä hyvin ilmi. Orvo sanoi, että "huomaatsie, mie laskin sen kaupan ikkunat ja niitä oli kuus, mutta todellisuudessa niitä onkin seitsemän". Hän jatkoi, jotta hän ei siis kuitenkaan ollut fyysisessä kaupassa vaan sen edustuksessa jollain muulla tasolla, jota hän ei ollut pystynyt havainnoimaan riittävän tarkasti.

Oli taidenautinto seurata Orvoa erilaisissa julkisissa tilaisuuksissa, kun hän jututeli niin uskovaisten kuin ateistien kanssa aina yhtä vakavasti, heidän maailmankuvaansa kuunnellen ja sen mukaan heille vastaten.

Hän sanoi nukkuvansa vain noin kolme tuntia tavallista unta, ja olevansa lopun ajan tietoisessa tilassa. Hän kertoi unissaan olevan erään huoneen, jossa oli kattoluukku. Huoneessaan ollessaan hänen ohitseen käveli sen seinien läpi korkeampia olentoja, jotka hymyilivät hänelle säälivän ystävällisesti, kun hän ei itse niiden seinien läpi itse päässyt. Kattoluukusta kyllä, mutta silloin hänen tajuntansa aina sammui, eikä hän koskaan pystynyt tuomaan tuon luukun toiselta puolen mitään muistikuvia.

*

Loputtomat juttumme tuttavuutemme vuosilta olivat aina alusta loppuun elämän ydinkysymyksiä käsitteleviä. Hänen olemuksensa säteily synnytti minussa näkymiä, joita en yksin ollessani olisi voinut tavoittaa. Aivankuin hän olisi nostanut minut korkealle avaruuteen, josta maapallo

näkyi kaukana edessäni, hän kääntelemässä tuon radioasema Maan napuloita kuunnellen ihmisten radiolähetysten kaikenlaisia ideologisia räntinöitä hänen luonnehtiessaan heitä yksinkertaisin sanoin, jotta "katohan sie kun tää ihminen, se kärsii elämässään tästä ja tästä".

Oli taidenautinto seurata Orvoa julkisissa tilaisuuksissa, kun hän jutтели niin uskovaisten kuin ateistien kanssa aina yhtä vakavasti, heidän maailmankuvaansa kuunnellen ja sen mukaan heille vastaten. Kuten ker-
ran hänen kanssaan Vapaa-ajattelijoiden kokouksessa. Vastasin siellä ivallisesti johonkin heidän kyselykaavakkeeseensa. Orvo täytti kaavakkeen vakavan asiallisesti vaikka näki heidän sidonnaisuutensa. Minä en nähnyt ja siksi loin vain lisää ristiriitaa omalla vastauksellani. Se jätti mi-
nuun häpeän tunteen, ja nosti Orvon arvostusta silmissäni jälleen kerran.

Kun yksi ikätovereistamme rupesi kerran Orvon kanssa kilpalaulantaan, koska tiesi kuinka paljon Orvo meille merkitsi, me kiehuimme rai-
vosta mokomaa kohtaan, mutta Orvo keskusteli hänen kanssaan vaka-
vasti, kuten aina ihmisten kanssa. Toverimme poistuttua käveli Orvo vai-
moni ja minun luokseni toiseen huoneeseen, koputti sormellaan ohimo-
aan sanoen aina yhtä ymmärtävän lämpimästi "se miehän on hullu!" Or-
von näkemys hänestä toteutuikin myöhemmin traagisella tavalla hänen
sairastuttuaan psykoosiin, päätepiteenä itsemurha.

*

Vain kahdesti Orvo vaikutti suoraan elämäni. Ilman häntä emme ehkä koskaan olisi vaimoni kanssa hankkineet lasta. Toinen kerta sattui tuskaillessani hänelle lääketieteen opintojeni aikana mille alalle erikois-
tuisin, koska en halunnut erikoistua psykiatriaan, jonka koin aivan liian
ahtaana. Kysyessäni häneltä jotta tarvitseeko tässä lähteä selvänäkijöitä
kiertämään, jotta tietäisi mihin erikoistua, hän vakavoitui sanoen "Ei siun
tarvi, koska mie voin sen siul sanno". Hän puhkesi puhumaan, ja minuun-
tin parin päästä hänen vaimonsa hönkäisi: "Nyt sil on henki päällä!". Niin
olikin. Orvon päätettyä monologinsa saatoin siihen vain sanoa "kai mi-
nusta sitten psykiatri tulee". Uravalintani oli sillä selvä, eikä minun siihen
miettimiseen tarvinnut enää kertaakaan jälkeenpäin palata.

Tuolloin 60-70-luvun aikoihin käännettiin suomeksi Urantia-kirjaa. Siinä puhutaan kaiken muun ohella Orvontonin galaktisesta systeemistä, joka Orvon jutuissa esiintyi universumin keskusplaneettana. Hän sanoi, jotta tiesihän hän että siellähän se hänen planeettansa on, jonne hän kuoltuaan menee. Hannelen aidosti esitettyyn kysymykseen, jotta voiko hänkin tulla sitten kuoltuaan sinne Orvontoniin, hän vastasi surumiellisen vakavasti, jotta "Sinne sie et voi tulla. Sinne miun on mentävä ihan yksin". Eikä toivoa ollut edes hänen vierailustaan sieltä tänne maan päälle: "Tänne mie en kuoltuani tule enää kummittelemaan".

Hän kaatui oman kerrostalohuoneistonsa porraskäytävässä, ja kuoli muutamaa päivää myöhemmin sairaalassa sen jälkiseurauksiin.

*

Orvo oli totuudellisin ihminen jonka olen tuntenut, ja samaa viestiä Orvosta kertoi Hannelen innostunut huudahdus "nii-in, Orvo ei ole koskaan valehdellut" kun Orvo kerran kertoi minulle, ettei hän muista koskaan valehdelleensa.

Valoksi hän minulle rintani sisään jäi, sellaisena sen tunnen edelleenkin, vaikeinakin aikoina minua edelleen lämmittävänä sisäisenä hehkuna. En tiedä mitä olisin voinut ymmärtää elämästä ilman häntä. Mahdollisesti sen mitä nytkin, mutta mutkallisempia polkuja olisin kuitenkin joutunut kulkemaan, ja kyynisyyteni olisi varmaan nykyistäkin synkempää. Merkittävä on hänen elämänsä ollut minulle uskon antajana ihmiskunnan kehitysmahdollisuuksiin. Koska tuollainen mies on tosiaan maan päälle syntynyt, niin täytyyhän elämän tuottaa monia hänen kaltaisiaan muitakin, vaikka toista Orvon mittaista ei koskaan sen koommin ole oman elämäntieni varrelle sattunutkaan.

Markku Siivola

(täydennystä tähän johdantoon Ultran nettikolumnissa 3/2014: [Orvon liiton arkea](#))